

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/12/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8318204271
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8318204271.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej v právnej veci manželov: N. M., C.. T., W.. X.X.XXXX, M. F. Y. XXXX/XX, Q., právne zast.: JUDr. Martina Řeřichová PhD. advokátka s. r. o., Námestie slobody 13/25, Humenné a R. M., W.. XX.X.XXXX, M. F. Y. XXXX/XX, Q., za účasti maloletých detí: L. M., W.. XX.XX.XXXX E. M. M., W.. XX.XX.XXXX, zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Q., o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k mal. dieťaťu na čas po rozvode, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 8P/369/2018-180 zo dňa 3.11.2020 takto

rozhodol:

Zrušuje sa rozsudok vo výrokoch III. a V. v rozsahu zrušenia vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je rozvod manželstva a úprava výkonu rodičovských práv a povinností voči maloletým deťom na čas po rozvode manželstva.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Humenné ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že cit.:

„I. Súd manželstvo N. M., rod. T., nar. XX.XX.XXXX a R. M., nar. XX.XX.XXXX, uzavreté dňa XX.XX.XXXX v Q., zapísané v knihe manželstiev matričného úradu vo zväzku 30, ročník 2009, na strane 95, pod por.č. 69 r o z v á d z a .

II. Na čas po rozvode z v e r u j e mal. L. M., nar. XX.XX.XXXX a mal. M. M., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky, ktorá bude maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok.

III. Otca z a v ä z u j e prispievať na ich výživu sumou, na mal. L. po 130,-- eur mesačne a na mal. M. sumou po 100,-- eur mesačne, ktoré bude poukazovať matke vždy do 15. dňa v mesiaci počnúc právoplatnosťou rozsudku.

IV. Stretávanie otca s maloletými deťmi súd n e u p r a v u j e .

V. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov tohto konania.“

3. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 22, § 23 ods. 1, 2, 3, § 18, § 19 ods. 2, čl. 1, 2, 3, 4, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), § 100 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

4. Svoje rozhodnutie súd odôvodnil záverom, že od manželov nie je možné očakávať obnovenie manželského spolužitia, zároveň dospel k názoru, že vzťahy medzi manželmi sú tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel. Vychádzal pritom z dôvodov uvedených v návrhu, z vyjadrení manželov na pojednávaní, z ktorých vyplynulo, že po nezhodách medzi nimi títo nežijú v spoločnej domácnosti, nevychováajú maloleté deti, finančne spolu nehospodária a ani intímne spolu nežijú. Podľa názoru súdu prvej inštancie miera narušenia manželského spolužitia je daná dôvodmi jeho narušenia, preto súd vyhodnotil manželstvo ako vážne narušené a rozvrátené. Argumentoval, že matka v máji 2020 opustila s deťmi spoločnú domácnosť a jej náklady spojené s novým bývaním predstavujú 320,- eur. Maloleté deti majú bežné výdavky primerané ich veku a potrebám. Matka neuvádzala mimoriadne výdavky súvisiace s prípadným nepriaznivým zdravotným stavom detí, prípadne inými okolnosťami. Príjem matky predstavuje sumu od 500,- do 600,- eur mesačne, z ktorých uhrádza náklady spojené s bývaním a zabezpečuje potreby maloletých detí. Pri určení výšky príjmu otca detí súd vychádzal jednak z ním predkladaných listinných dôkazov, a to zmlúv o uzavretí pracovného pomeru a skončení pracovných pomerov, tvrdení otca o výške jeho príjmu, ktorý sám kvantifikoval sumou 800,- eur mesačne a zistení súdu najmä lustráciou zamestnaní otca a vymeriavacích základov zamestnávateľov otca. Z lustrácie v Sociálnej poisťovni boli zistené tieto zamestnania otca: v období od 6.6.2017 do 6.5.2019 bol zamestnaný v obchodnej spoločnosti U. s.r.o. s vymeriavacím základom vo výške 300,- eur. Konateľom obchodnej spoločnosti U. L. L. je Y. U. (č.l. XXX) a od konateľa tejto obchodnej spoločnosti boli otcovi v tomto období poukazované sumy od 734,- eur po 1.332,- eur (č.l. 75-77), hoci v pracovnej zmluve s týmto zamestnávateľom (na č.l. 86) dohodnutá mzda vo výške 220,- eur mesačne, navyše tento pracovný pomer otec skončil dohodou (č.l. 147). Ďalším zamestnaním otca bola obchodná spoločnosť M.-L. L. v období od 7.5.2019 do 31.5.2019 a bol to pracovný pomer na dobu neurčitú s dohodnutými mzdovými podmienkami dohodnutými v zmluve (na č.l. 151) vo výške 520,- eur a aj tento pracovný pomer otec skončil dohodou, teda sa vzdal zamestnania sám bez vážneho dôvodu. Ďalším zamestnávateľom otca bola obchodná spoločnosť U.-L. Q.T.I. L., v ktorej bol zamestnaný v pracovnom pomere na dobu neurčitú pri rozsahu pracovného času XX hodín týždenne pri dohodnutej mzde 130,- eur mesačne a tento pracovný pomer otec skončil dohodou k 6.9.2019. Súd neuveril tvrdeniu otca, že prijal pracovný pomer, z ktorého by mal príjem 130,- eur pri rozsahu práce 40 hodín týždenne. Ďalším otcovým zamestnávateľom bola obchodná spoločnosť J. s.r.o., s ktorou uzatvoril dohodu o pracovnej činnosti uzatvorenú na dobu do 31.12.2020, pri dohodnutej odmeň 3,50 eur za hodinu práce. S tým istým zamestnávateľom pokračoval v práci od 15.1.2020 do 18.5.2020 pri vymeriavacom základe v mesiaci marec vo výške 35,- eur (č.l. 162 druhá strana). Otec je v súčasnosti zamestnaný znova v obchodnej spoločnosti U. L. L. a má uzatvorenú pracovnú zmluvu na dobu neurčitú s dohodnutou mzdou vo výške 290,- eur. Súd neuveril tvrdeniu otca, že príjem, ktorý je v zmluve dohodnutý, je jeho reálnym príjmom, nakoniec sám uviedol na pojednávaní, že jeho príjem predstavuje 800,- eur mesačne. Otec mení zamestnania, ktoré končí sám bez vážnych dôvodov a jeho príjem je iný, než v pracovných zmluvách uvádzaný. Otca súd zaviazal na vyživovaciu povinnosť vo vzťahu k deťom v sume 130,- eur na staršiu dcéru a 100,- eur na mladšiu z detí a túto sumu považoval za primeranú príjmu otca, a po zaplatení nákladov spojených s bývaním, úhrady za telefón, poisťiek dievčat a sporenia zostáva dostatok prostriedkov na participovanie na výžive pre svoje maloleté deti, ktorých potreby nie sú mimoriadne, sú to bežné výdavky na potreby detí, primerané veku detí.

5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP.

III. Obsah odvolania manžela a vyjadrení k odvolaniu

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec, a to v rozsahu výroku III. V podanom odvolaní namietal, že jeho priemerný príjem 800,- eur nie je nárokovateľný a závisí od nadčasov, množstva zamestnávateľom pridelovanej práce, nie je v jednotlivých mesiacoch rovnaký, pracuje v stavebníctve. V období koronakrízy má jeho zamestnávateľ obmedzenia pri vykonávaní podnikania, preto nedosahuje deklarovaný príjem na pojednávaní a nie je v jeho možnostiach uspokojovať základné životné potreby a súčasne platiť výživné na obe deti v celkovej sume 230,- eur mesačne. Zároveň špecifikoval svoje priemerné mesačné výdavky (bývanie 173,- eur, mobil 42,55 eur, sporenie pre maloleté deti 25,- eur na každé z nich, strava 250,- eur, drogéria 30,- eur, oblečenie, obuv, PHM, opravy domácnosti, príležitostné lieky 100,- eur), teda v celkovej výške 645,55 eura. Uviedol, že

matka opustila spoločnú domácnosť v máji 2020, odniesla si so sebou množstvo spoločných vecí, ktoré bude nútený si do domácnosti zakúpiť. Namietal, že maloleté deti nedosahujú výdavky odôvodňujúce prispievanie výživným vo výške 230,- eur mesačne. Do času, kedy bývali v spoločnej domácnosti, uhrádzal všetky náklady spojené s bývaním, platil nákupy potravín a iných potrebných vecí určených pre domácnosť a maloleté deti.

7. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že s dôvodmi odvolania nesúhlasí. Uviedla, že na výchove oboch maloletých detí sa podieľa osobnou starostlivosťou v plnom rozsahu. Mesačný príjem otca môže byť vyšší ako 800,- eur vzhľadom na jeho tvrdenie, že výška príjmu závisí od nadčasov a množstva prideľovanej práce. Vo vzťahu k špecifikácii výdavkov otca uviedla, že otec žiadnym spôsobom nepreukázal tieto náklady a jeho zdravotný stav mu nebráni hľadať si zamestnanie s vyšším príjmom. Otcom navrhované výživné 90,- eur na maloletú L. a 70,- eur na maloletú M. považuje za nepostačujúce. Matka navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

8. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca považoval súdom určenú sumu výživného pre maloleté deti za primeranú veku a potrebám maloletých detí a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie považoval za vecne správny. Uviedol, že rovnakým spôsobom bolo rozhodnuté v konaní o úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom sp.zn. 10P/12/2020.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

9. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 zákona CMP, v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že neboli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku, alebo jeho zmenu (§ 387 ods. 1, § 388 CSP).

10. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu, rozsahom vykonaného dokazovania a skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie považuje za dôvodné pristúpiť k zrušeniu napadnutého rozsudku vo výroku III. postupom podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b.) CSP a vráteniu veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Neúplné zistenie skutočného stavu veci považuje odvolací súd za nesprávny procesný postup, ktorým znemožnil účastníkom konania, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento nedostatok zároveň nemožno odstrániť v odvolacom konaní, dodržiavajúc zásadu dvojinstančnosti súdneho konania. V prejednávanej veci sa de facto presúva dokazovanie na odvolací súd, proti záverom ktorého účastníci konania nie sú oprávnení podať riadny opravný prostriedok.

11. Podľa § 35 CMP, je súd povinný zisťovať skutočný stav veci, ktorý je podkladom pre rozhodnutie. Znamená to, že súd je povinný zistiť v konaní skutočný stav veci, ktorý je mierou čo najbližšieho priblíženia sa hmotnoprávneho rozsahu práv a povinností a právom chránených záujmov.

12. Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

13. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

14. Pre prípad, že výživné musí byť stanovené súdom, zákonodarca v Zákone o rodine stanovil kritériá, ktoré sú rozhodné pre ich výšku. Zákonodarca nestanoví striktný spôsob výživného, a preto musia súdy v jednotlivých prípadoch uvážiť všetky zákonom uvedené kritériá a výživné určiť vo výške zodpovedajúcej týmto kritériám, ako aj zmyslu a účelu výživného. Zákon o rodine pri rozhodovaní o výške výživného vymedzuje kritériá, ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené potreby, na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery.

15. Základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na výživu dieťaťa. Tieto náklady musí súd ustáliť tak, aby reálne vystihovali potreby dieťaťa. Suma mesačných nákladov dieťaťa predstavuje vyčíslenie pravidelných, nepravidelných nákladov

na dieťa tak, aby bola určiteľná. Náklady na výživu dieťaťa predstavujú teda náklady potrebné na uspokojovanie jeho potrieb. Preto výživné nemožno považovať len za plnenie na výživu maloletého dieťaťa, ale aj náklady na bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby, zdravotnú starostlivosť a iné potreby, ktoré sa vyskytnú. Pri skúmaní oprávnených potrieb maloletých detí je potrebné a nutné vziať do úvahy nielen potreby obvyklé, pravidelne sa vyskytujúce, ale aj potreby, ktoré sa vyskytujú len niekedy. Účelom výživného je uhrádzať nielen priebežne sa vyskytujúce bežné potreby, ale všetky potreby prospešné pre všestranný vývoj detí, teda aj potreby vyskytujúce sa nepravidelne za dlhšie obdobie.

16. Pokiaľ ide o schopnosti a možnosti povinného rodiča, tak schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami. Pri posudzovaní schopností a možností povinného rodiča sú dôležité jeho zárobkové (majetkové pomery, dané napr. jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovnými skúsenosťami).

17. Ako to vyplýva z vykonaného dokazovania, súd sa pri zisťovaní zárobkových možností a schopností, ako aj majetkových pomerov otca, obmedzil na konštatovanie, že pri určení výšky príjmu otca detí súd vychádzal jednak z ním predkladaných listinných zmlúv o uzavretí pracovného pomeru a skončení pracovných pomerov, tvrdení otca o výške jeho príjmu, ktorý sám kvantifikoval sumou 800,- eur mesačne a zistení súdu najmä lustráciou zamestnaní otca a vymeriavacích základov zamestnávateľov otca. Súd skonštatoval, že otec mení zamestnania, ktoré končí sám bez vážnych dôvodov a jeho príjem je iný než v pracovných zmluvách uvádzaný. Sumu 130,- eur na staršiu dcéru a 100,- eur na mladšiu z detí považoval za primeranú príjmu otca (800,- eur) a z tejto sumy mu po zaplatení nákladov spojených s bývaním, úhrady za telefón, poisťiek detí a sporenia zostáva dostatok prostriedkov na participovanie na výžive pre svoje maloleté deti, ktorých potreby nie sú mimoriadne, sú to bežné výdavky na potreby detí primerané veku detí. Uvedeným konštatovaním je odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, čo do určenia rozsahu vyživovacej povinnosti zo strany otca, vyčerpané. Pri stanovení rozsahu výživného vo svojom rozhodnutí súd uviedol, že maloleté deti majú bežné výdavky primerané ich veku a potrebám, avšak bližšie ich nešpecifikoval. Skonštatoval príjem matky od 500,- do 600,- eur mesačne, z ktorých uhrádza náklady spojené s bývaním a zabezpečuje potreby maloletých detí.

18. Ustanovenie § 75 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine explicitne uvádza, že pre určenie vyživovacej povinnosti rodiča sú rozhodujúce odôvodnené potreby dieťaťa, ako aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery povinného rodiča. V preskúmvanej veci však nie je zrejmé, ako súd vyložil, resp. aplikoval predmetné ustanovenie, keďže v rámci svojho odôvodnenia rozhodnutia sa odôvodnenými potrebami detí nezaoberal. Pri zhrnutí obsahu návrhu matky na začatie konania (bod 2 odôvodnenia) je len zmienkou uvedené, že matka má náklady spojené so zabezpečením stravy, oblečenia, hygienických potrieb, školských potrieb a ďalších nákladov spojených so starostlivosťou o obe dcéry, ktoré preukazuje doložením bankového výpisu. Absentuje náležité zistenie súdu vo vzťahu k oprávneným potrebám maloletých detí, je potrebné zistiť, aké sú dané oprávnené potreby okrem základných a nevyhnutných potrieb detí. Zistiť je povinný súd aj potreby detí, ktoré by súviseli s ich záujmami a potrebami, ktoré sa nevyskytujú pravidelne, potreby, ktoré nie sú nevyhnutné, ale v dôsledku schopností a možností povinného rodiča môžu byť uspokojované.

19. Nie je zrejmé, na základe akých úvah dospel k určení výživného maloletej L. 130,- eur mesačne a mal. M. 100,- eur mesačne. Neobstojí argument súdu, že túto výšku považoval za plne zodpovedajúcu zákonným ustanoveniam, vychádzajúc z potrieb maloletého dieťaťa (maloletých detí), ako aj možností a schopností otca, ktoré bližšie nešpecifikoval. Súd zrejme pri stanovení možností otca vychádzal iba z otcom deklarovaného príjmu. Súd musí zistiť reálny príjem otca z jeho pracovnej činnosti a vyhodnotiť, či daný príjem zodpovedá jeho reálnym schopnostiam a možnostiam. V prípade, ak je jeho príjem nižší, než sú jeho reálne možnosti a schopnosti, postupom a aplikáciou § 75, ods. 1 ZR ustáli výšku príjmu otca, ktorý vzhľadom na zákonné kritériá môže dosahovať. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti sú riadené vyšetrovacou zásadou a je povinnosťou súdu vyhľadať a vykonať dôkazy na preukázanie objektívneho stavu pre určenie výšky výživného zohľadniac pritom všetky zákonné kritériá pre jeho určenie bez ohľadu na návrh oprávneného rodiča v súlade so zásadou ochrany záujmu maloletých detí.

20. Pri stanovení výživného je dôležité aj zistenie, v akom rozsahu vykonáva osobnú starostlivosť každý z rodičov, matka tvrdí, že ju vykonáva iba ona. Súd je povinný venovať pozornosť aj daným zisteniam a na kritérium osobnej starostlivosti prihliadnúť pri stanovení rozsahu výživného.

21. Po vrátení veci bude úlohou súdu prvej inštancie doplniť dokazovanie so zameraním sa na určenie výšky výživného posúdením všetkých relevantných zákonných kritérií pre jeho priznanie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine). Súd doplní dokazovanie za účelom zistenia skutočného stavu ohľadom výšky príjmu otca ako rodiča povinného z výživného. Deklarovaný príjem otca je podľa názoru odvolacieho súdu nedostatočným podkladom pre ustálenie výšky výživného, ktoré musí zodpovedať zákonným kritériám. Rovnako musia byť odôvodnené oprávnené potreby maloletých detí vzhľadom na ich vek, zdravotný stav, záujmovú, športovú činnosť a pod.. Medzi tie patria aj oprávnené náklady na bývanie, ktoré v konaní neboli ustálené. Taktiež nie je pri určení rozsahu výživného sa musí tiež vyrovnať s mierou osobnej starostlivosti matky a premietnuť ju do plnenia vyživovacej povinnosti zo strany matky.

22. V novom rozhodnutí zároveň rozhodne o trovách prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).